

titt og tannvandringer skal rehabiliteres. Først må periodontitt behandles, noe som kan ta 6–9 måneder før den er under kontroll, slik at tennene kan flyttes i et friskt periodontium. Etter avsluttet kjeveortopedisk behandling må resultatet stabiliseres med limt «retainer» på livstid.

Også her tar Zachrisson i bruk strippeteknikken som et ledd i behandlingen. Forskning har vist at avstanden fra kontaktpunkt til ben har betydning for tannkjøttspapillen. Hvis avstanden er 5 millimeter eller mindre, har vi en papill som fyller mellomrommet i nesten 100% av tilfellene. Hvis avstanden er 6 millimeter, er antallet intakte papiller redusert til 56%, noe som selvsagt har stor

betydning hos pasienter med stor bennedbrytning. Ved å strippe og flytte kontaktpunktet, kan man fjerne det «svarte triangel» og dermed få et resultat som er bedre både helsemessig og estetisk.

Kjeveortopedisk ben

– Kjeveortopedisk behandling er den beste måten å bygge opp ben på før implantatbehandling, sa Zachrisson og fortalte begeistret om kjeveortopedisk ben (Fig. 1). Når en tann ekstruderes, følger benet med. I tilfeller hvor tenner er for dårlige til å bevares, kan man simpelthen foreta en «kjeveortopedisk ekstraksjon» og dermed øke den vertikale benhøyden, slik at implantatskruen får

plass. Det er også mulig å øke bredden på kjevekammen ved tannforflytning i horisontalplanet.

«Will you still treat me when I'm 64?»

Svaret er ja, og tradisjonen tro ble Bjørn Zachrissons foredrag avsluttet med musikk som er knyttet til budskapet. For å nyansere dette oppsummerte han slik: Det går bra å behandle i høy alder, men behandlingsmålene må ikke strekkes for langt. Vær forsiktig med å ekstrahere underkjeveincisiver, bruk god strippeteknikk, og husk at det finnes enkelte «slow movers» blant de godt voksne.

Reidun Stenvik

Hypnose og avslapning

Svenske tannleger har lov til å benytte hypnose i behandlingen av sine pasienter, men i Norge har vi fortsatt en lov som ifølge Karin Löfmark er svært så umoderne. I sitt foredrag på landsmøtet kunne hun imidlertid fortelle at nå kan norske tannleger bli medlem av Hypnoseforeningen, og det er håp om at loven blir endret slik at også norske tannleger kan ta i bruk hypnose som et nyttig hjelpemiddel overfor engstelige og urolige pasienter.

Karin Löfmark har holdt kurs og foredrag i Norge tidligere og har beklaget den norske lovgivningen som bare tillater leger og psykologer å benytte hypnose i behandling av pasienter. Nå er det imidlertid håp om at det kan komme en lovendring.

Meld dere inn

Etter at vedtektene er endret, kan tannleger bli medlem av Norsk Forening for Klinisk og Eksperimentell Hypnose (NFKEH). Hun oppfordret interesserte til å gå inn på nettstedet www.hypnoseforeningen.no og melde seg inn. – På den måten kan dere i første omgang få oppdatert informasjon om hypnose og mulighet til å delta i foreningens kurs, og dernest kan dere være med og øve påtrykk for å få til en lovendring, sa Löfmark, som mente at den norske loven er umoderne.

Lang erfaring

Foredragsholderen, som nå er pensjonert spesialtannlege fra Folktandvården, har utdanning både i hypnose og psykoterapi og har lang og bred erfaring fra arbeid med henviste pasienter med «tandvårdsrådsla». Hun har erfart at en redd pasient er et godt hypnoseobjekt fordi han har evnen til å forestille seg indre bilder, og hun belyste dette med flere pasienthistorier.

Hypnose og avslapning

Hypnose er en tilstand av forandret bevissthet, og hypnose og avslapning er to sider av samme sak. De fleste tannleger har god bakgrunn for å lære seg hypnoseteknikker fordi de allerede har erfaring med å få pasienter til å slappe av. All hypnose kan defineres som selvhypnose fordi den som hypnotiseres må være en aktiv deltaker i prosessen. Terapeuten, i dette tilfelle tannlegen, fungerer som veileder for pasienten.

Grader av bevissthetsendring

Hypnose aktiverer ressurser som vi vanligvis ikke har tilgang til. Det første trinnet i en hypnose er dyp avslapning som gir effektiv hvile, så kommer katalpsi der man stivner i en bevegelse og dernest tidstorsjon som betyr endret tidsoppfatning. Videre kan blødning og spyttsekresjon stoppes, og det kan oppnås hypnoanalgesi. Neste trinn gir am-

nesi, og til slutt kan den hypnotiserte få økt tilgang til minner.

Hypnotisert forsamling

Mot slutten av foredraget fikk deltakerne oppleve en lett hypnose instruert av Löfmark. Lyset ble dempet og døren stengt (vi måtte ikke forstyrres) mens hun mykt og varlig på sin melodiske skånedialekt ga instruksjon til en lydhør forsamling. Vi oppnådde neppe en dyp hypnose, men en god avslapning ble nok resultatet for de fleste.

Mange vil på kurs

Sammen med den norske tannlegen Per Hamre planlegger Karin Löfmark et innføringskurs i hypnose for tannleger på nyåret. De to har for mange år siden gått sammen på det treårige kursopplegget i hypnose i Göteborg og har siden holdt kontakten. Hamre er den eneste norske tannlegen som har gjennomgått dette kurset. De av deltakerne som ønsket informasjon om kurset neste år, kunne skrive seg på liste – og den listen ble lang. Kanskje blir dette foredraget opptakten til fornyet interesse og engasjement når det gjelder bruk av hypnose i tannhelsetjenesten.

Reidun Stenvik